

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

16 03 2022р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування при прийомі
на навчання для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
052 «Політологія»

Предметний тест – політологія та міжнародні відносини

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальностями 052 «Політологія», 061 «Журналістика», 281 «Публічне управління та адміністрування», проводиться з метою визначення рівня знань, умінь та навичок вступників.

Фахове вступне випробування проводиться у вигляді тестів у письмовій формі з дисциплін: «Історія політичних вчень», «Загальна теорія політики», «Політичні інститути та процеси», «Теорія міжнародних відносин», «Зовнішня політика України», «Світовий порядок та геополітика».

Час відведений на виконання тесту – 80 хвилин.

**2. АНОТАЦІЇ ТА ТИПОВІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІН,
ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА КОНТРОЛЬНИЙ ЗАХІД**

Перелік питань з дисципліни «Історія політичних вчень», які виносяться на контрольний захід.

1. Політичні вчення в період Стародавнього Сходу (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи; «Закони Ману», «Артхашастра»)
2. Політичні вчення в добу Античності (Платон, Аристотель; Цицерон, Марк Аврелій)
3. Політичні вчення в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден)

4. Політичні вчення в Англії XVII–XIX століття (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам)
5. Політичні вчення у Франції XVIII – XIX століття (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль)
6. Політичні вчення в Німеччині XVIII–XIX століття (І. Кант, Г. Гегель)
7. Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха)
8. Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика)
9. Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко)
10. Політичні ідеї І. Франка
11. Політичні ідеї М. Драгоманова
12. Політичні ідеї М. Грушевського
13. Політичні ідеї В. Винниченка

Перелік питань з дисципліни **«Загальна теорія політики»**, які виносяться на контрольний захід.

1. Поняття, види та функції політики
2. Види політики, суб'єкти та функції політики
3. Політична влада як суспільне явище
4. Ознаки політичної влади (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність, легітимність (традиційна; раціонально легальна, харизматична)
5. Функції політичної влади (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуюча, стабілізаційна) та ресурси політичної влади
6. Політична система суспільства та її структура (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми)
7. Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд)
8. Політична система сучасної України
9. Політичні ідеології (лібералізм; неолібералізм; консерватизм; неоконсерватизм; марксизм; націоналізм)
10. Політичні еліти та політичне лідерство
11. Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний)

Перелік питань з дисципліни **«Політичні інститути та процеси»**, які виносяться на контрольний захід.

1. Держава як політичний інститут
2. Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна)
3. Державний устрій
4. Форми державного правління (монархія, республіка).
5. Форма державного правління в сучасній Україні
6. Політичні режими та їх типи

7. Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм)

8. Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки)

9. Тоталітарний політичний режим

10. Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії)

11. Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії)

12. Партійні системи та їх типи (однопартійна, двопартійна, багатопартійна)

13. Вибори та виборчі системи

14. Громадянське суспільство (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні)

Перелік питань з дисципліни **«Теорія міжнародних відносин»**, які виносяться на контрольний захід.

1. Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин

2. Співвідношення понять «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика»

3. Типи та рівні міжнародних відносин

4. Суб'єкти міжнародних відносин (держави, міжнародні урядові організації, міжнародні неурядові організації, транснаціональні корпорації, індивіди)

5. Поняття, ознаки, структура міжнародної системи

6. Типи міжнародних систем за М.Капланом, Е.Луардом, Е.Чемпелем

7. Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи

8. Історичні типи міжнародних систем (Вестфальська система; Віденська система; Версальсько-Вашингтонська система; Ялтинсько-Потсдамська система)

9. Основні теорії міжнародних відносин (політичний ідеалізм; політичний реалізм; поміркований напрям; центристський напрям; ультраконсервативний напрям)

10. Лібералізм в теорії міжнародних відносин (Дж. Ная – молодшого, Р. Кохейна)

11. Модернізм в теорії міжнародних відносин

Перелік питань з дисципліни **«Зовнішня політика України»**, які виносяться на контрольний захід.

1. Поняття «зовнішня політика держави» та основні принципи зовнішньої політики держави

2. Основні складові зовнішньої політики держави

3. Національні інтереси держави на міжнародній арені

4. «Сила» у міжнародних відносинах

5. Міжнародні конфлікти

6. Механізми врегулювання міжнародних конфліктів

7. Поняття та ознаки гібридної війни

8. Україна в системі міжнародних відносин
9. Національні інтереси України та їх реалізації через зовнішню політику
10. Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України
11. Україна в універсальних, спеціалізованих та регіональних міжнародних організаціях
12. Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України
13. Сучасний стан українсько-російських відносин
14. Окупація Криму та агресія РФ на Сході України

Перелік питань з дисципліни «Світовий порядок та геополітика», які виносяться на контрольний захід

1. Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика»
2. Структура, функції та особливості геополітики
3. Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки
4. Основні закони геополітики. Дуалістична парадигма геополітики. Геоекономічна парадигма геополітики
5. Цивілізаційна парадигма геополітики. Циклічна парадигма геополітики
6. Німецька школа геополітики (Ф Ратцель, Р. Челлен, К. Хаусхофер, К. Шмітт)
7. Англо-американська школа геополітики (Г. Маккіндер, А. Мехен, Н Спайкмен, З. Бжезинський, Ф. Фукуяма, С. Гантінгтон)
8. Українська школа геополітики (С. Рудницький, Ю. Липа)
9. Поняття, типологія та ознаки геостратегії. Структурні елементи геостратегії держави. Геостратегічні цілі та пріоритети держави
10. Поняття та основні категорії міжнародного порядку
11. Міжнародний порядок. Світовий порядок. Глобальний порядок
12. Моделі та типології міжнародного порядку
13. Різновиди міжнародного порядку
14. Моделі світового порядку за С. Хоффманом та С. Гантінгтоном
15. Забезпечення світового порядку. Механізми забезпечення світового порядку
16. Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер)
17. Міжнародна інтеграція
18. Поняття та види міжнародної співпраці. Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції
19. Основні моделі інтеграційних об'єднань
20. Глобалізація як чинники міжнародних відносин. Поняття та типи глобалізації.
21. Класифікація глобальних проблем
22. Антиглобалістський рух

3. СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Завдання фахового вступного випробування складається із двох блоків: 1 – теоретична політологія (дисципліни Історія політичних вчень; Загальна теорія політики; Теорія міжнародних відносин) та 2 – практична політологія (дисципліни Політичні інститути та процеси, Зовнішня політика України, Світовий порядок та геополітика).

Кожен із блоків завдання фахового вступного випробування формується у вигляді переліку тестів і включає в себе десять питань (по два питання з кожної дисципліни, що входять до блоку), на кожне із яких пропонується чотири варіанти відповіді, одна із яких вірна (зразок завдання наведений у додатку 1).

Відповіді заносяться студентом у письмовій формі в аркуш відповіді (зразок аркушу відповіді наведений у додатку 2).

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

За кожну частину завдання можна отримати 20 балів. Загальна кількість балів визначається шляхом додавання кількості отриманих балів за кожним завданням (тестом) і в цілому за виконане завдання можна отримати 200 балів. Оцінювання відповіді в межах завдання здійснюється відповідно до таблиці 1, яка наведена нижче. Вступники, які набрали менше 100 балів, не приймають участі у подальшому конкурсі.

Таблиця 1

Відповідність отриманих балів кількості правильних відповідей

Кількість правильних відповідей	Бал за шкалою 100-200
1	не склав
2	
3	
4	
5	
6	100
7	107
8	114
9	121
10	128
11	135
12	142
13	149
14	156
15	163
16	170
17	177
18	184
19	191
20	200

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Була С. П. Інститут місцевого самоврядування: теоретико-методологічні засади та досвід практичної реалізації: навч. посіб. /С. П. Була. – Л.: ПП Сорока Т.Б., 2016. – 244с.
2. Бутко М., Бутко І., Дитковська М. Менеджмент для місцевих органів публічної влади / Підручник. – К.: Центр навчальної літератури. – 412 с.
3. Гелей С. Політико-правові системи світу. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 346 с.
4. Осадчук І. Політичні інститути пострадянських країн: порівняльний аналіз: навч. посібник / І. Ю. Осадчук. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 306 с.
5. Міщенко, А. Б. Політологія: навч. посіб. / А. Б. Міщенко. – Київ : Ліра-К, 2022. — 102 с.
6. Політична система сучасного суспільства : навчальний посібник / [В. В. Мадіссон, Т. І. Кадлубович, Д. С.Черняк, Н. В. Пархоменко] – К. : КНУТД,2015. – 229 с.
7. Руденко О., Ткаленко Н., Козюра І. Історія та теорія місцевого самоврядування. – К.: Кондор, 2017. – 226 с.
8. Сухонос В., Сухонос В. Державний механізм забезпечення національної безпеки. Інституціонально-правова та технологічна парадигми. Монографія. – К.: Університетська книга, 2019. – 288 с.
9. Скрипникова Л., Тутик Л., Гринчак М. Політологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 272 с.
10. Соснін О.В., Воронкова В.Г., Постол О.Є. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. – 556 с.
11. Теорія політики: підручник / [В. М. Денисенко, В. С. Бліхар, М. П. Требін, Л. Я. Угрин та ін.]. – Львів : Ліга-Прес, 2015. – 668 с.
12. Томахів, В. Я. Політологія [Електронний ресурс]: навч. посіб. / В. Я. Томахів. — 3-тє вид., доповн. — Тернопіль : ТНЕУ, 2018. — 224 с.
13. Шипунов Г. Ідейно-інституційний розвиток лівих політичних партій: принципи дослідження: монографія. Львів: Простір-М, 2018. – 470 с.

Схвалено на засіданні приймальної комісії.

Протокол № 19 від 23.02 2022р.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Рой І. О.

Голова фахової
атестаційної комісії

Сушкова О. М.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії

«___» _____ 2022 р.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ
фахового вступного випробування при прийомі
на навчання для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальностей
052 «Політологія», 061 «Журналістика», 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Предметний тест – політологія та міжнародні відносини

Варіант № 1

Блок 1. Теоретична політологія

1. Основними етапами розвитку політичної науки у ХХ ст. були :

1. традиційний;
2. інституційний;
3. біхевіоралістичний;
4. постбіхевіоралістичний.

2. Яке поняття позначає: "правління багатьох, за якого влада розосереджена поміж різними центрами впливу, а представники різноманітних груп мають можливість вільно представляти і захищати свої інтереси і погляди"

1. анарходемократія;
2. поліархія;
3. корпоративізм;
4. мережева демократія.

3. Теорія «суспільної угоди» давала пояснення:

1. політичного процесу
2. утворення держави
3. сутності політики
4. легітимізації влади

4. В якій праці Р. Міхельс сформулював залізний закон олігархічних тенденцій:

1. "Соціологія політичних партій в умовах демократії";
2. "Основи політичної науки";
3. "Теорія управління та парламентське правління";
4. "Трактат із загальної соціології".

5. Хто, з перерахованих нижче мислителів, на початку ХУІІ ст. розробив федеральну теорію народного суверенітету та сформулював нині поширений принцип субсидіарності влади?

1. Р.-Л. д'Аргенсон;
2. Й. Альтузіус;
3. Ж.-Ж.Руссо
4. Дж. Локк

6. Для якого теоретичного підходу поясненням існування еліти є перевага одних людей над іншими, насамперед інтелектуально, морально:

1. ціннісного;
2. структурно-функціонального;
3. психологічного;
4. технократичного.

7. Хто автор тези «війна є продовженням політики іншими засобами»

1. В. Ленін;
2. К. Маркс;
3. Р. Арон;
4. К. фон Клаузевіц;
5. Н. Макіавеллі;

8. Засновником української політичної науки вважають...

1. М. Грушевського
2. М. Драгоманова
3. М. Костомарова
4. С. Єфремова

9. Основним ідеологом Кирило-Мефодіївського братства був...

1. В. Білозерський
2. М. Гулак
3. М. Костомаров
4. Т. Шевченко

10. Авторство праці «Самостійна Україна» належить...

1. Д. Донцову
2. М. Драгоманову
3. М. Міхновському
4. В. Винниченко

Блок 2. Практична політологія

1. Властивості процесу управління:

1. стійкість;
2. іноваційність;
3. послідовність;
4. розгалуженість.

2. Які з нижче перелічених технік впливу на процес прийняття політичних рішень застосовують професійні лобісти:

1. виступи в комітетах і комісіях парламенту;
2. мобілізація населення для тиску на законодавчий орган під час прийняття певних законів;
3. участь в підготовці законопроектів чи пропонування власних розробок;
4. створення груп тиску.

3. У якому документі вперше у світовій політиці проголошується принцип національного суверенітету:

1. «Декларація незалежності Сполучених Штатів Америки»;
2. «Декларація прав людини і громадянина»;
3. Французька конституція 1791 р.;
4. «Здоровий глузд» Т. Пейна;

4. Політична доктрина і практика, які виходять з припущення про те, що народ безпосередньо потребує батьківської уваги, турботи й піклування з боку влади, держава має владно піклуватися про благо народу

1. солідаризм;
2. лібералізм;
3. патерналізм;
4. елітизм

5. Супільний рух, націлений на припинення дій якогось закону, відміну або скасування певного урядового рішення, усунення когось з керівної державної посади це –

1. абсентеїзм;
2. аболіціонізм;
3. авангардизм;
4. авантюризм.

6. Послідовне і впорядковане дроблення масиву інформації (даних) на складові його частини в процесі політичного аналізу це –

1. декомпозиція;
2. кодування;
3. картування;
4. квантифікація;

7. Якій моделі місцевого самоврядування відповідає наступне твердження: управління на всіх субрегіональних рівнях здійснюють обрані населенням представницькі органи місцевого самоврядування (ради) та відповідні головні посадові особи місцевого самоврядування (мери, префекти, алькади):

1. англо-американська;
2. континентальна;
3. іберійська;
4. радянська.

8. Прогноз, який ґрунтується на умовному продовженні в майбутньому існуючих в даний момент тенденцій це –

1. нормативний прогноз;
2. пошуковий прогноз;
3. інтуїтивний прогноз;
4. лінійний прогноз.

9. Світовий політичний процес – це:

1. взаємодія політичних партій та громадських організацій всередині країни
2. діяльність суб'єктів міжнародних відносин на глобальному рівні
3. співпраця міжнародних організацій
4. міждержавні угоди

10. Сьогоднішній світ можна охарактеризувати як:

1. біполярний
2. однополярний
3. багатополарний
4. всі варіанти вірні

Голова фахової
атестаційної комісії

_____ Сушкова О.М.

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Шифр _____

АРКУШ ВІДПОВІДІ
фахового вступного випробування при прийомі
на навчання для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальностей
052 «Політологія», 061 «Журналістика», 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Предметний тест – політологія та міжнародні відносини

Варіант № ____

Блок 1

№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐										

Блок 2

№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D
11	☐	☐	☐	☐	12	☐	☐	☐	☐	13	☐	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐	☐	15	☐	☐	☐	☐	16	☐	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐	☐	18	☐	☐	☐	☐	19	☐	☐	☐	☐
20	☐	☐	☐	☐										

УВАГА!!! Завдання мають кілька варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант та позначте його, як показано на зразку. **Кількість виправлень впливає на загальну оцінку роботи!**

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐

Кількість правильних відповідей _____ –
 Кількість балів за них _____ –
 Кількість виправлень _____ –
 Знято балів за виправлення _____ –

Всього балів

з врахуванням знятих – _____;

Оцінка – _____
(числом та прописом)

Голова комісії _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Члени комісії _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)